

[Inger Merete Nordentoft.]

bundet disse timer ved at stryge 6 fridage. Men fridagene har en positiv betydning for børnenes skolearbejde, og denne ordning må derfor også betragtes som en forringelse på grund af den ekstraordinære situation.

Når man er kommet så sent i gang med dette problem med den manglende lærerkraft, skyldes det utvivlsomt, at der i lærerorganisationerne har siddet en hårdnakket angst for overproduktion, idet man i slutningen af 20'erne blandt lærerne havde en meget stor ledighed, der kulminerede i 1932, hvor man regner med, at der var 1200—1300 ledige lærere, som ikke havde udsigt til at få arbejde i skolen. Men i øjeblikket er der ingen grund til at være angst for overproduktion. Allerede i tiåret 1931—1940 kom der balance mellem tallet af uddannede lærere, der blev dimitteret, og tallet af ledige stillinger. Det lå på godt 400. I det følgende tiår, 1941—1950, dimitterede man gennemsnitlig 584 lærere pr. år, men antallet af ledige stillinger steg til gennemsnitlig 759 pr. år. Allerede i begyndelsen af 40'erne oplever man, at det tipper over, at man har for få lærere til behovet, og man kan ikke forvente en balance mellem produktionen af lærere og behovet for lærere før i slutningen af 50'erne. Man regner med, at balancetallet vil komme til at ligge på omkring 1200. Men selv når vi når dette balancetal, vil der ikke være noget overskud til dækning af det underskud, der allerede er etableret, og som vil vokse, indtil vi når til balancetallet. Der vil heller ikke være noget overskud til løsning af nye opgaver — og der er jo mange opgaver, der står og banker på, og som alle kræver en forøget lærerproduktion.

Først og fremmest er der gennemførelsen af 1937-loven, som skulle have betydet en rejsning for vor landsbyskole — en rejsning, der også er hårdt tiltrængt. Ifølge den sidste officielle statistik er der ialt 85 enklassede skoler i Danmark endnu, 1174 toklassede, 672 treklassede, 918 fireklassede, men kun 164 femklassede, 139 seksklassede og 100 syvklassede skoler i landkommunerne. Der findes dog også 156 skoler, som er købstadordnede; men det store, store flertal af de danske landskoler er stadigvæk skoler med få klasser.

Der er også stadigvæk alt for få af børnene i landkommunerne, der fortsætter deres undervisning udover den under-

visningspligtige alder, og det skyldes selvfølgelig de få klasser, der er i skolerne; der er ingen mulighed for børnene for at få en udvidet undervisning. Det skyldes ikke, at man på landet er mindre interesseret i, at børnene får en udvidet undervisning. Der er kun 20,6 pct. af børnene på landet, som fortsætter deres undervisning udover den undervisningspligtige alder, medens der i købstæderne er 49,3 pct. — mere end dobbelt så mange. Fra landet kommer kun 17 pct. i den højere skole, medens der i købstæderne kommer 37 pct. i den højere skole. Vi kan ikke være bekendt ikke at skabe en ændring af disse forhold, men vi kan ikke skabe en sådan ændring, og vi kan ikke skabe en bedre landsbyskole, før vi får forøget lærerproduktionen, således at vi kan komme lærermanglen til livs.

Vi er også snart det eneste land i Europa, der kun har undervisningspligt til det fjortende år. I vore nabolande har man forlænget undervisningspligten til det femtende år. I Norge diskuterer man i dag en 10-årig undervisningspligt.

Vi trænger til at få nedsat klassekvotienten, så at vi får færre elever i klasserne for at kunne gøre et bedre arbejde med dem. Vi trænger til at få halve klasser i de manuelle fag i stedet for hele klasser. Vi trænger til, at timetallet for førsteklasseforøges, ikke for børnene, der stadigvæk kan gå tre timer i skole, men for lærerne, der skal have klasserne i fire timer, således at de i klassens første time kan nøjes med at have det halve elevtal, medens den anden halvdel af klassen først møder til anden time; til gengæld går de, der møder til første time, hjem i sidste time. Lærerne ville på den måde i to timer om dagen kun have en halv klasse at arbejde med. Den usikkerhed i skrivning og regning, man nu taler om, kunne man i væsentlig grad komme til livs ved at gennemføre denne enkle reform. Men den kræver to ting: lærere og lokaler, og de to ting har vi ikke i øjeblikket.

Jeg kunne nævne mange andre reformer, som der tales om, og som diskuteres i pressen; de har befolkningens interesse og støtte, men de kan kun blive skønne drømme, sålænge vi ikke har flere lokaler og flere lærere. Blandt disse reformer vil jeg nævne dagungdomsskolerne, som mange ønsker, men som ikke kan blive til virkelighed, sålænge man ikke kan skaffe lærere til dem.